

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

Затверджено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри

доц. В.С. Корнят

**Силабус з навчальної дисципліни «Загальна та соціальна педагогіка»,
що викладається в межах ОПП Соціальна педагогіка першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 231 Соціальна робота**

Назва дисципліни	Загальна та соціальна педагогіка
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота, 231 Соціальна робота
Викладач (-і)	Марчук Алла Володимирівна – канд. пед. наук., доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Перга Анастасія Анатоліївна, асистент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Контактна інформація викладача	ел. пошта: alla.marchuk@lnu.edu.ua marchuk.alla@ukr.net Anastasiia.Perha@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Вівторок 13.30 – 15.00 (Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7) Передбачено онлайн - консультації в Zoom (за посиланням). Для погодження часу додаткової онлайн консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/zahalna-ta-sotsialna-pedahohika

Інформація про дисципліну	<p>Навчальна дисципліна «Загальна та соціальна педагогіка» є нормативною дисципліною з спеціальності 231 Соціальна робота для освітньої програми «Соціальна педагогіка», яка викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).</p>
Коротка анотація дисципліни	<p>Навчальна дисципліна «Загальна та соціальна педагогіка» призначена для здобувачів першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Загальна та соціальна педагогіка» є: цілісний педагогічний та соціально-педагогічний процес як основний чинник і засіб розвитку і соціалізації особистості протягом усього її життя.</p> <p>У межах навчальної дисципліни вивчаються: сутність, структура, механізми, закономірності та принципи процесів виховання і навчання у контексті розвитку і соціалізації особистості. Розкриваються: зміст і завдання сучасної освіти, виховання, навчання і соціального виховання, їх вплив на соціалізацію і самореалізацію людини; зміст, форми і методи педагогічної та соціально-педагогічної діяльності в різних соціальних інститутах; сучасні підходи до організації процесів навчання, виховання і соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>Основні теоретичні положення навчальної дисципліни розглядаються через призму соціально-психологічних механізмів, закономірностей, законів розвитку та соціалізації індивіда, його діяльності, становлення особистісних рис та якостей. Вивчення навчальної дисципліни відіграє важливу роль у формуванні наукового і професійного світогляду, практично значимих умінь, навичок і компетентностей майбутнього фахівця.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <p>Змістовий модуль 1. Загальна педагогіка.</p> <p>Змістовий модуль 2. Соціальна педагогіка.</p>
Мета та цілі дисципліни	<p>Метою навчальної дисципліни «Загальна та соціальна педагогіка» є: опанування здобувачами і здобувачками освітнього ступеня бакалавр базовими знаннями з актуальних питань загальної та соціальної педагогіки та оптимальної організації педагогічного і соціально-педагогічного процесу; формування у майбутніх фахівців умінь і навичок виховання, навчання та соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування системи знань теоретичних основ педагогічного процесу; - вироблення адекватного розуміння процесу навчання та виховання як педагогічної взаємодії суб'єктів спільної діяльності; - ознайомлення з сучасними підходами до організації педагогічного і соціально-педагогічного

	<p>процесу, сучасними освітніми і соціально-педагогічними технологіями;</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування знань про змістову і процесуальну сторони соціального виховання, місце та значення соціальних інститутів у вихованні особистості; - вироблення уміння аналізувати факти та явища виховання у розвитку і соціалізації людини, узагальнювати набуті знання у контексті проблеми, яка розглядається; - вироблення умінь виділяти причинно-наслідкові зв'язки у процесах виховання, навчання, розвитку та соціалізації особистості; - формування здатності критично осмислювати та аналізувати різноманітні педагогічні й соціально-педагогічні явища, створювати сприятливі умови для виховання, навчання, розвитку і соціалізації людини у процесі майбутньої професійної діяльності; - формування професійної свідомості майбутнього фахівця.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аненкова І.П., Байдан М.А. Педагогіка. Навчальний посібник. Львів: Новий світ, 2018. 567с. 2. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. — К. : Алатон, 2020. — 64 с. 3. Задорожна-Княгницька Л. В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» / Л. В. Задорожна-Княгницька, І. Б. Тимофєєва. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 192 с. 4. Козирєв М.П. Соціальна педагогіка: навч. посібник. Л.: ЛьвДУВС. 2020. 352 с. 5. Козловський Ю. М., Дольнікова Л. В. Педагогіка: навч. посіб. Львів: Видво Львівської політехніки, 2018. 232 с. 6. Нагачевська З.І. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 144 с. 7. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка: навч. посібник. К.: Кондор. 2015. 550 с. 8. Рудкевич Н.І. Методика соціально-педагогічної роботи : навчально-методичний посібник / Н. І. Рудкевич. – Львів: Растр-7, 2021. – 324 с. 9. Соціально-педагогічний супровід в освітньому закладі : навч. - метод. посібник / уклад. : В. В. Байдик та ін. Житомир : ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 95 с. <p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Беспалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: Навч. посібник / О. В. Беспалько. – К., 2009. – 208 с.

11. Вайнола Р. Х., Ясточкіна І. А. Організація та проведення соціально-педагогічного дослідження : Навч.-метод. посіб. К. НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. 214 с.
12. Віктимологія : навч. посіб. / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін.; за ред. В. В. Голіни і Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2017. 308 с.
13. Гавриленко С.О. Особливості ведення службової документації соціального педагога закладу освіти – Суми : НВВ КЗ СОІППО – 2022. – 48 С.
14. Інформаційно-аналітичний збірник «Освіта в Україні в умовах воєнного стану». Київ. 2022. 358 с.
15. Енциклопедія освіти / Нац. акад. пед. наук України; [гол. ред. В.Г.Кремень] : 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
16. Соціальна педагогіка : підруч. / за ред. А. Й. Капської. – К. : ЦУЛ, 2011. – 488 с.
17. Словник термінів і понять сучасної освіти / уклад. : Л. М. Михайлова, О. В. Пагава, О. В. Проніна. За заг. ред. Л. М. Михайлової. Сєверодонецьк, 2020. 194 с.
18. Марчук А. В. Андрагогіка: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. - 300 с.
19. Мосіяшенко В. Українська етнопедагогіка: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2020. 175 с.
20. Маценко Л. М. М. Педагогіка сімейного виховання : підручник. Вид. 3-тє, доп., перероб. / Л.М. Маценко. – Київ : ЦП «Компринт», 2019. – 376 с.
21. Організація діяльності закладів освіти в умовах воєнного стану. Порадник III. З досвіду роботи освітян міста Києва : навч.-метод. посіб. / Упоряд.: Фіданян О.Г., Войцехівський М.Ф., Івашньова С.В. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. — 600 с.
22. Пальчевський С. С. Педагогіка : загальні засади педагогіки, з історії педагогіки, теорія освіти і навчання (дидактика), теорія виховання, школознавство : рек. МОН України як навч. посіб. для студ ВНЗ. – Вид. 3-тє, стереотип. Київ : Каравела, 2019. 495 с.
23. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка: навч.-метод. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 228 с.
24. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / За заг. ред. проф. І.Д. Зверевої. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.

Інтернет-ресурси:

25. Електронна бібліотека. – Режим доступу: <https://stud.com.ua>
26. Електронна бібліотека – Режим доступу: <https://pidruchniki.com.ua>
27. Міністерство соціальної політики України – Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/>

	<p>28. Наукова періодика України (журнали та збірники наукових праць). – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc%5FGum/Vlush.</p> <p>29. Електронний каталог. Наукові видання України. Режим доступу: http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/TopicDescription?topic_id=115612</p> <p>30. Про освіту: Закон України від 01.01.2021 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text</p> <p>31. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.07.2019 № 1038. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p><u>Денна форма навчання:</u> 64 години аудиторних занять. З них 32 години - лекцій, 32 години - практичних занять та 26 годин самостійної роботи</p> <p><u>Заочна форма навчання:</u> 24 години аудиторних занять. З них 12 годин лекцій, 12 годин практичних занять та 66 годин самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК): ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності (ФК): ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах. ФК15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад. ФК18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері. ФК19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи. ФК21. Здатність здійснювати соціально-педагогічну діяльність у закладах освіти різного типу на засадах</p>

	<p>партнерської взаємодії, створювати умови для гармонійного розвитку особистості, її здібностей, організації її дозвілля.</p> <p>Програмні результати навчання (ПРН):</p> <p>ПРН1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань спеціальності; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами; орієнтуватися в сучасному культурному просторі, дбати про збереження національної культурної спадщини.</p> <p>ПРН3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.</p> <p>ПРН8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.</p> <p>ПРН10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.</p> <p>ПРН17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.</p> <p>ПРН 25. Організовувати взаємодію закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, сприяти їх адаптації до умов соціального середовища.</p>
Ключові слова	Виховання, навчання, освіта, педагогічний процес, педагогічна діяльність, розвиток особистості, формування особистості, соціалізація особистості, соціальне середовище, соціальне виховання, соціально-педагогічна діяльність.
Формат курсу	Очний / заочний
Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Іспит

Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Вступ до спеціальності», «Основи соціалізації особистості», «Загальна та вікова психологія», «Теорія соціальної роботи», «Соціальна психологія».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція (вступна, інформативна, проблемна, лекція-дискусія та ін.), складання словнику ключових понять теми, бесіда, веб-квест, робота в групах, робота в парах, методи взаємного навчання і контролю, ігрові методи, кейс-метод, мозковий штурм, дискусія, диспут, підготовка і доповнення презентацій, написання есе, рецензування, знаходження і виправлення помилок, рефлексія.
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер, фліпчарт, маркери, доступ до Інтернету.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Передбачено: бонусні бали наприкінці семестру за: активність на лекційних заняттях (участь у короткочасних бесідах, дискусіях, наведення прикладів, доповнення, знаходження і виправлення припущених неточностей і/або помилок): максимальна кількість – 2 бали; додаткові бали за участь у конференціях, конкурсах та олімпіадах, публікації з проблематики навчальної дисципліни.</p> <p>Протягом семестру 50 балів. З них: Семінарські/практичні заняття – 28 балів (14 по 2 бали) Контрольна робота – 10 балів (2 по 5 балів) Індивідуальне завдання – 12 балів</p> <p>Іспит – 50 балів</p> <p>Академічна доброчесність: Очікуються, що виконані студентами практичні роботи, завдання до семінарський і практичних занять є самостійними роботами студентів, їх власними міркуваннями і висновками, оригінальними дослідженнями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, використання без дозволу інформації з проєктів і робіт інших учасників курсу становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі лекційні та семінарські/практичні заняття. Важливо, щоб студенти інформували викладача про неможливість</p>

	<p>відвідати заняття та способи й терміни відпрацювання пропущених занять. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених у курсі.</p> <p>Література. Уся література, яку здобувачі освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Заохочується активність студентів щодо пошуків і використання літератури та інших джерел інформації, додатково до рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання усіх завдань. При цьому обов'язково враховуються присутність та активність студента під час лекційних, практичних і семінарських занять, виконання студентом самостійної роботи; відсутність пропусків та запізнь на заняття без поважних причин; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; не допускається списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін. Вивчення навчальної дисципліни потребує роботи з інформаційними джерелами, підготовки до лекцій і практичних занять, виконання усіх завдань згідно з навчальним планом. Виконані завдання і роботи студента повинні демонструвати його самостійність, креативність та активність, відсутність ознак повторюваності та плагіату. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до іспиту</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Педагогіка як наука і мистецтво виховання. 2. Категорії педагогіки (навчання, освіта, виховання). 3. Предмет, функції і завдання педагогічної науки. 4. Етапи і джерела розвитку педагогіки. 5. Зв'язок педагогіки з іншими науками; 6. Система педагогічних наук. 7. Науково-педагогічне дослідження: поняття, методологія, методика, основні завдання. 8. Характеристика методів педагогічних досліджень. 9. Етапи педагогічних досліджень. Культура педагогічних досліджень. 10. Сутність понять «людина, «індивід», «особистість», «індивідуальність». 11. Змістова характеристика процесів формування і розвитку особистості. 12. Анатом-фізіологічний, фізичний, психічний і соціальний розвиток особистості. 13. Загальні закономірності розвитку особистості. 14. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості. 15. Теорії розвитку особистості та їх вплив на підходи до виховання і навчання людини. 16. Можливості й тенденції розвитку і виховання особистості на різних вікових етапах. 17. Поняття, структура, функції, рушійні сили цілісного педагогічного процесу.

18. Основні завдання, призначення, функції, компоненти педагогічного процесу.
19. Поняття закономірностей і принципів педагогічного процесу, взаємозв'язок між ними.
20. Закономірності і принципи педагогічного процесу, їх сутність.
21. Педагогічна діяльність та її характеристика.
22. Професійна етика та педагогічний такт.
23. Педагогічна діяльність як творчий процес.
24. Педагогічна майстерність і педагогічна техніка.
25. Дидактика як наука про сутність і закономірності процесу навчання.
26. Сутність процесу навчання.
27. Взаємозв'язок викладання та учіння, підходи до трактування сутності навчання як взаємодії педагога та учнів.
28. Зміст освіти як засіб навчання і чинник розвитку особистості.
29. Фактори навчання. Факторний аналіз у дидактиці.
30. Криві навчання.
31. Мотивація учіння. Вивчення і формування мотивів учіння. Стимулювання учіння.
32. Проблема невстигання і неуспішності учнів у навчанні.
33. Особливості навчання обдарованих учнів.
34. Поняття методів, прийомів, засобів і форм організації навчання.
35. Класифікації та історичний огляд методів, засобів і форм організації навчання.
36. Аналіз традиційних та інноваційних методів і форм організації навчання.
37. Вимоги до організації навчального заняття як суб'єкт-суб'єктної взаємодії.
38. Варіативність застосування методів, форм діяльності у процесі навчального заняття.
39. Змішане і дистанційне навчання: сутність та організація.
40. Контроль і оцінка як педагогічні категорії. Значення контролю та оцінювання у процесі навчання.
41. Види, форми й методи контролю освітніх результатів.
42. Зворотний зв'язок, оцінка, рефлексія діяльності вчителя і учня, загальні вимоги.
43. Критерії та системи оцінювання освітніх результатів.
44. Сучасні підходи до оцінювання освітніх результатів.
45. Поняття і сутність діагностики. Діагностичні та корекційні засади у навчанні.
46. Основні завдання і компоненти діагностики у навчанні.
47. Принципи, методи і напрямки діагностики у навчальному процесі.
48. Специфіка процесу виховання, його відмінності від процесу навчання.
49. Врахування механізмів соціалізації особистості у процесі виховання як організації взаємодії

вихователя і вихованця.

50. Сучасні підходи до виховання. Виховання як підготовка людини до виконання соціальних ролей.
51. Проблема мети виховання у педагогічній науці і практиці.
52. Формування базової культури особистості як мета виховання.
53. Діалектика виховного процесу та його основні закономірності.
54. Трансформація зовнішніх впливів у внутрішні установки особистості.
55. Основні принципи процесу виховання.
56. Виховання та самовиховання, як сторони єдиного процесу формування особистості.
57. Сутність процесу перевиховання.
58. Поняття про методи, прийоми, засоби і форми організації виховного процесу.
59. Головні умови результативного застосування методів виховання.
60. Організація діяльності вихованців; формування позитивного досвіду поведінки вихованця.
61. Методи, прийоми, засоби виховного впливу на особистість, їх взаємозв'язок.
62. Стимулювання та регулювання діяльності, поведінки вихованців.
63. Розмаїття масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи.
64. Колективні творчі справи (КТС). Колективне планування виховної роботи.
65. Основні позашкільні установи, завдання і зміст їх роботи.
66. Предмет, функції та завдання соціальної педагогіки.
67. Основні поняття соціальної педагогіки.
68. Зв'язок соціальної педагогіки з іншими науками.
69. Становлення і розвиток соціальної педагогіки в Україні і світі.
70. Соціально-педагогічний процес: поняття, сутність, зміст, основні компоненти.
71. Педагогіка соціального становлення особистості.
72. Соціалізація людини як соціально-педагогічне явище.
73. Механізми і рушійні сили соціального розвитку дитини.
74. Діяльність та її соціально-педагогічні можливості.
75. Адаптація, дезадаптація і реадаптація людини.
76. Соціальне виховання, його сутність і зміст.
77. Соціальні відхилення, їх причини і шляхи подолання.
78. Основні напрямки соціально-педагогічної діяльності з профілактики і подолання девіантної поведінки дітей і підлітків.
79. Важковиховувані діти і підлітки: сутність, причини і проблеми.
80. Сім'я як соціокультурне середовище виховання і розвитку особистості.

	<ul style="list-style-type: none"> 81. Шляхи підвищення виховних можливостей сім'ї. 82. Колектив, його роль у виховання і розвитку особистості. 83. Дитяча субкультура і соціокультурний світ дитини, підлітка. 84. Вплив молодіжної субкультури на формування і розвиток підлітків і молоді. 85. Вулиця як середовище виховання. 86. Соціально-педагогічні можливості ЗМІ. 87. Поняття і завдання соціально-педагогічної віктимології. 88. Фактори віктимізації, їх характеристика. 89. Реабілітація жертв несприятливих умов соціалізації. 90. Соціально-педагогічна робота з потенційними жертвами несприятливих умов соціалізації.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Загальна педагогіка					
1	<p>Тема 1. Педагогіка як наука. Поняття про педагогіку як науку. Педагогіка як наука і мистецтво виховання. Категорії педагогіки (навчання, освіта, виховання). Предмет, функції і завдання педагогічної науки. Етапи і джерела розвитку педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками; система педагогічних наук.</p>	<p>Лекція, 2 год.</p> <p>Семінар, 2 год.</p>	<p>1, 2, 3, 5, 6, 15, 17, 18, 19, 22, 25, 26, 28, 29</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми. 2. Виписати визначення поняття «виховання» з різних джерел (записати джерела згідно бібліографічних вимог!), виділити спільне і відмінне у різних визначеннях. 3. Проаналізувати сформульовані в різних посібниках з педагогіки тлумачення категорій «виховання», «навчання» та «освіта». Обрати найвдаліші з них, на Вашу думку. Відповідь обґрунтувати. 3. Схарактеризувати взаємозв'язок між процесами виховання, соціалізації, формування і</p>	<p>1 тиждень</p>

				<p>розвитку особистості.</p> <p>4. Виписати цитати видатних філософів, громадських діячів, педагогів і психологів про виховання, освіту і навчання, обґрунтувати їх актуальність</p> <p>5. Заповнити таблицю «Історії розвитку педагогіки».</p> <p>2 години</p>	
2	<p>Тема 2. Методологія та методи педагогічних досліджень</p> <p>Науково-педагогічне дослідження: поняття, методологія, методика, основні завдання. Характеристика методів педагогічних досліджень. Етапи педагогічних досліджень. Культура педагогічних досліджень.</p>	<p>Лекція, 2 год.</p> <p>Практичне, 2 год.</p>	1, 2, 3, 5, 6, 15, 17, 18, 25, 26, 28, 29	<p>1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми.</p> <p>2. Схарактеризувати сутність понять «об'єкт», «предмет», «мета», «гіпотеза» дослідження.</p> <p>3. Обрати методи для вивчення особистості та колективу.</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <p>1. Визначити й описати педагогічні проблеми, які, на Вашу думку, доцільно було б дослідити.</p> <p>2. Використовуючи один з доступних для Вас методів педагогічного дослідження, здійснити мікродослідження, обраного педагогічного питання. Проаналізувати й</p>	2 тиждень

				узагальнити отримані результати, зробити педагогічні висновки. 3 години	
3	Тема 3. Особистість як об'єкт і суб'єкт виховання Сутність понять «людина, «індивід», «особистість», «індивідуальність». Змістова характеристика процесів формування і розвитку особистості. Анатом-фізіологічний, фізичний, психічний і соціальний розвиток особистості. Загальні закономірності розвитку особистості. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості. Теорії розвитку особистості та їх вплив на підходи до виховання і навчання людини. Можливості й тенденції розвитку і виховання особистості на різних вікових етапах.	Лекція, 2 год. Семінарське 2 год.	1, 2, 3, 5, 6, 14, 15, 17, 18, 19, 22, 25, 26, 28, 29	1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми. 2. Визначити біологічні та соціальні чинники, що впливають на розвиток особистості, пояснити у чому саме проявляється їх вплив, навести приклади. 3. Наведіть 2 – 3 приклади впливу соціального середовища на розвиток особистості дитини. 4. Розкрити основні новоутворення й особливості кожного віку (використати знання з психології). Пояснити, яке значення для педагогів має знання цих особливостей. <i>Творчі завдання:</i> 1. Проаналізувати відомі вам думки і стереотипи про силу виховного впливу. 2. Дати психолого-педагогічну характеристику знайомої Вам дитини з позицій новоутворень вікового періоду, в якому вона знаходиться. Зробити	3 тиждень

				педагогічні висновки (на що потрібно звернути увагу педагогам, які якості формувати, які нейтралізувати, які способи взаємодії будуть найбільш доцільними тощо) 2 годин	
4	<p>Тема 4. Сутність цілісного педагогічного процесу Поняття, структура, функції, рушійні сили цілісного педагогічного процесу. Основні завдання, призначення, функції, компоненти педагогічного процесу. Поняття закономірностей і принципів педагогічного процесу, взаємозв'язок між ними. Закономірності і принципи педагогічного процесу, їх сутність. Педагогічна діяльність та її характеристика. Сутність педагогічної діяльності. Професійна педагогічна свідомість. Педагогічна взаємодія. Професійна етика та педагогічний такт. Педагогічна діяльність як творчий процес. Педагогічна майстерність і педагогічна техніка. Педагог: професія та особистість.</p>	<p>Лекція, 2 год.</p> <p>Практичне, 2 год.</p>	1, 2, 3, 5, 6, 14, 15, 17, 18, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30, 31	<p>1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми.</p> <p>2. Заповнити таблицю «Закономірності і принципи педагогічного процесу».</p> <p>3. Зробити стислий письмовий аналіз структури діяльності педагога.</p> <p>4. Виділити і схарактеризувати уміння, якими має володіти компетентний педагог.</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <p>1. Проілюструвати окремі принципи конкретними прикладами на практиці виховання і навчання (на основі життєвих ситуацій, літературних творів, художніх фільмів, ЗМІ).</p> <p>2. Довести взаємозв'язок між усіма принципами педагогічного процесу.</p> <p>3. Підготувати доповідь і</p>	4 тиждень

				<p>презентацію до неї: «Сучасний педагог».</p> <p>4. Викласти свої думки щодо психологічного портрету сучасного педагога у вигляді есе «Сучасний педагог, який він».</p> <p>3 години</p>	
5	<p>Тема 5. Навчання як складова педагогічного процесу</p> <p>Дидактика як наука про сутність і закономірності процесу навчання.</p> <p>Сутність процесу навчання. Взаємозв'язок викладання та учіння, підходи до трактування сутності навчання як взаємодії педагога та учнів. Зміст освіти як засіб навчання і чинник розвитку особистості. Фактори навчання. Факторний аналіз у дидактиці. Криві навчання. Мотивація учіння. Вивчення і формування мотивів учіння. Стимулювання учіння. Проблема невстигання і неуспішності учнів у навчанні. Особливості навчання обдарованих учнів.</p>	<p>Лекція, 2 год.</p> <p>Семінар, 2 год.</p>	1, 2, 3, 5, 6, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30	<p>1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми.</p> <p>2. Заповнити таблицю «Становлення дидактики як науки».</p> <p>3. Схарактеризувати основні функції навчання..</p> <p>4. Схарактеризувати структурні компоненти процесу навчання.</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <p>1. З'ясувати основні причини слабкої мотивації учіння сучасного школяра та визначити найдоцільніші способи стимулювання учнів до активної навчальної діяльності.</p> <p>2. Розробити наочну схему «Як стимулювати учнів».</p> <p>3 години</p>	5 тиждень
6	<p>Тема 6. Організація процесу навчання</p> <p>Поняття методів, прийомів, засобів і форм організації навчання. Класифікації та історичний</p>	Лекція, 2 год.	1, 2, 3, 5, 6, 14, 15, 17, 18, 21, 22,	<p>1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми.</p>	6 тиждень

	<p>огляд методів, засобів і форм організації навчання. Аналіз традиційних та інноваційних методів і форм організації навчання. Вимоги до організації навчального заняття як суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Варіативність застосування методів, форм діяльності у процесі навчального заняття. Змішане і дистанційне навчання: сутність та організація.</p>	<p>Семінар, 2 год.</p>	<p>23, 25, 26, 28, 29, 30</p>	<p>2. Скласти порівняльну таблицю сильних і слабких сторін окремих методів і форм організації навчання, схарактеризувати їх. 3. Запропонувати поєднання найбільш ефективних методів навчання для формування в учнів теоретичних знань, охарактеризувати їх 4. Запропонувати поєднання найбільш ефективних методів навчання для формування в учнів практичних умінь і навичок, охарактеризувати їх. 5. Запропонувати поєднання найбільш ефективних методів навчання для розвитку в учнів пізнавальних інтересів, охарактеризувати їх. 6. Схарактеризувати взаємодію між учасниками освітнього процесу під час дистанційного навчання. 7. Виділити переваги і недоліки синхронного й асинхронного форматів дистанційне навчання? <i>Творчі завдання:</i></p>	
--	---	----------------------------	-----------------------------------	--	--

				<p>1. З погляду ефективності й доцільності проаналізуйте методи навчання, які були використані викладачем вищої школи на конкретному занятті.</p> <p>2. Порівняти можливості та доцільність використання стандартних та нестандартних методів навчання.</p> <p>3. Тема для творчого опрацювання: «Проблема методів і форм організації навчання у сучасній Україні і світі» (форма представлення за власним вибором). 3 годин</p>	
7	<p>Тема 7. Контроль і діагностика у навчанні Контроль і оцінка як педагогічні категорії. Значення контролю та оцінювання у процесі навчання. Види, форми й методи контролю освітніх результатів. Зворотний зв'язок, оцінка, рефлексія діяльності вчителя і учня, загальні вимоги. Критерії та системи оцінювання освітніх результатів. Сучасні підходи до оцінювання освітніх результатів.</p> <p>Поняття і сутність діагностики. Діагностичні та корекційні засади у навчанні. Основні завдання і компоненти діагностики у навчанні. Відмінності і переваги діагностики у навчанні і контролю результатів навчання. Принципи діагностичного підходу у навчанні. Методи і напрямки</p>	Лекція, 2 год.	1, 2, 3, 5, 6, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30	<p>1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми.</p> <p>2. Порівняти поняття «діагностика», «контроль», «перевірка», «оцінювання», «оцінка».</p> <p>3 Схарактеризувати основні види контролю, визначити їх дидактичні функції.</p> <p>3. Схарактеризувати основні методи контролю, визначити їх переваги і недоліки (заповнити таблицю).</p>	7 тиждень

	діагностики у навчальному процесі.	Практичне 2 год.		<i>Творчі завдання:</i> 1. Пошуки вітчизняних і зарубіжних учителів в галузі діагностики, перевірки та оцінки освітніх результатів учнів. 3 годин	
8	Тема 8. Виховання як складова педагогічного процесу Специфіка процесу виховання, його відмінності від процесу навчання. Врахування механізмів соціалізації особистості у процесі виховання як організації взаємодії вихователя і вихованця. Сучасні підходи до виховання. Виховання як підготовка людини до виконання соціальних ролей. Проблема мети виховання у педагогічній науці і практиці. Формування базової культури особистості як мета виховання. Діалектика виховного процесу та його основні закономірності. Трансформація зовнішніх впливів у внутрішні установки особистості. Основні принципи процесу виховання. Виховання та самовиховання – дві сторони єдиного процесу формування особистості. Поняття про перевиховання.	Лекція 2 год. Семінар 2 год.	1, 2, 3, 5, 6, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30, 31	1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми. 2. Обґрунтувати самовиховання як вищу форму розвитку особистості. 3. Змодельовати схему, яка відображає зв'язок закономірностей і принципів навчання. 4. Визначити і схарактеризувати критерії вихованості. 5. Державні документи про мету виховання. 6. Виділити й обґрунтувати труднощі перевиховання. <i>Творчі завдання:</i> 1. Представити у таблиці практичний аспект формування базової культури особистості як підготовку учнівської молоді до виконання соціальних ролей. 2. Представити зв'язок між	8 тиждень

				соціалізацією і національним вихованням. 3. Описати виховний ідеал, до якого Ви прагнете. 2 години	
9	Тема 9. Організація процесу виховання. Поняття про методи, прийоми, засоби і форми організації виховного процесу. Головні умови результативного застосування методів виховання. Організація діяльності вихованців; формування позитивного досвіду поведінки вихованця. Методи, прийоми, засоби виховного впливу на особистість, їх взаємозв'язок. Стимулювання та регулювання діяльності, поведінки вихованців. Розмаїття масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи. Колективні творчі справи (КТС). Колективне планування виховної роботи. Основні позашкільні установи, завдання і зміст їх роботи.	Лекція 2 год.	1, 2, 3, 5, 6, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30, 31	1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми. 2. Проілюструвати співвідношення понять: методи, прийоми, форми організації виховання. 3. Виділити відмінності між виховним заходом і виховною справою <i>Творчі завдання:</i> 1. Запропонувати конкретні виховні справи для формування таких якостей: працьовитість, відповідальність, дисциплінованість, толерантність. 2 години	9 тиждень
9	Підсумково-узагальнююче заняття	Практичне 2 год.	25, 26, 28, 29, 30, 31	Контрольна робота. Узагальнення вивченого матеріалу. Підведення підсумків. Рефлексія щодо змістового модулю 1.	9 тиждень
Змістовий модуль 2. Соціальна педагогіка					
10	Тема 10. Соціальна педагогіка та як сфера практичної діяльності	Лекція 2 год.	2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 15,	1. Скласти термінологічний словник ключових понять	10 тиждень

	<p>Предмет, функції та завдання соціальної педагогіки. Основні поняття соціальної педагогіки. Зв'язок соціальної педагогіки з іншими науками. Становлення і розвиток соціальної педагогіки в Україні і світі.</p> <p>Принципи соціальної педагогіки. Соціально-педагогічний процес: поняття, сутність, зміст, основні компоненти.</p>	Семінар 2 год.	16, 17, 24-29	<p>теми.</p> <p>2. Встановити взаємозв'язок між соціальною роботою і соціальною педагогікою.</p> <p>3. Визначити роль соціального педагога у розв'язанні соціальних проблем суспільства (оформити у вигляді тез).</p> <p>2 години</p>	
11	<p>Тема 11. Соціальне формування особистості.</p> <p>Педагогіка соціального становлення особистості. Соціалізація людини як соціально-педагогічне явище. Механізми і рушійні сили соціального розвитку дитини. Діяльність та її соціально-педагогічні можливості. Адаптація, дезадаптація і реадаптація людини. Соціальне виховання, його сутність і зміст.</p>	Лекція 2 год. Семінар 2 год.	2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 24-29	<p>1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми.</p> <p>2. Визначити і схарактеризувати внутрішні джерела соціального розвитку особистості.</p> <p>3. Визначити і схарактеризувати зовнішні джерела соціального розвитку особистості.</p> <p>4. Схарактеризувати соціальне виховання як функцію суспільства.</p> <p>5. Визначити об'єкти і суб'єкти соціального виховання.</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p> <p>1. Підготувати доповідь і презентацію на тему: «Діяльність та її вплив на розвиток особистості».</p> <p>2 години</p>	11 тиждень

12	<p>Тема 12. Соціальні відхилення у розвитку і вихованні дітей та молоді. Соціальні відхилення, їх причини і шляхи подолання. Основні напрямки соціально-педагогічної діяльності з профілактики і подолання девіантної поведінки дітей і підлітків. Важковиховувані діти і підлітки: сутність, причини і проблеми.</p>	<p>Лекція 2 год.</p> <p>Семінар 2 год.</p>	<p>2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 20, 24-29</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми. 2. Розробити схему: «Групи факторів, які впливають на формування девіантної поведінки людини». 3. Розробити схему: «Основні напрямки соціально-педагогічної діяльності з профілактики і подолання девіантної поведінки дітей і підлітків». <i>Творчі завдання:</i> 1. На прикладі художнього твору, фільму, телепрограми тощо продемонструвати девіантну поведінку підлітка, виділивши джерела та особливості прояву. 2 години</p>	12 тиждень
13, 14	<p>Тема 13. Середовище і формування та розвиток особистості. Сім'я як соціокультурне середовище виховання і розвитку особистості. Шляхи підвищення виховних можливостей сім'ї. Колектив, його роль у виховання і розвитку особистості. Дитяча субкультура і соціокультурний світ дитини, підлітка. Вплив молодіжної субкультури на формування і розвиток підлітків і молоді. Вулиця як середовище виховання. Соціально-педагогічні можливості ЗМІ.</p>	<p>Лекція 4 год.</p> <p>Семінар 2 год.</p> <p>Практичне 2 год.</p>	<p>2, 4, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 24-29</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми. 2. Схарактеризувати сім'ю як соціокультурне середовище формування, розвитку і виховання особистості. 3. Визначити основні фактори сім'ї, які суттєво впливають на соціальний</p>	13,14 тиждень

				<p>розвиток і виховання дитини.</p> <p>4. Виділити основні проблеми і типові помилки сімейного виховання.</p> <p>5. Визначити основні причини активного впливу вулиці на несформовану особистість.</p> <p>6. Виписати визначення поняття: «діти вулиці», «соціальне сирітство» з різних джерел, виділити в них ключові слова, порівняти поняття.</p> <p>7. Визначити поняття: «педагогіка середовища», «педагогізація середовища».</p> <p>8. Розробити програму соціально-педагогічної роботи з дитиною вулиці (кейс).</p> <p>9. Визначити основні види ЗМІ та дати їм соціально-педагогічну характеристику.</p> <p>10. Розкрити специфіку спеціальних методів, прийомів, які використовують у ЗМІ для досягнення психологічного ефекту впливу.</p> <p><i>Творчі завдання:</i></p>	
--	--	--	--	--	--

				<p><u>Підготувати доповідь і презентацію з обраної теми:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив сімейних конфліктів на виховання дітей. 2. Типові помилки сімейного виховання та їх наслідки. 3. Морально-психологічний клімат сім'ї, його значення у вихованні дітей. 4. Виховний потенціал сім'ї. 5. Бездоглядність у підлітковому середовищі як соціально-педагогічна проблема. 6. Діти вулиці і соціально-педагогічна робота з ними. 7. ЗМІ як співучасник виховання дитини у сім'ї. <p>4 години</p>	
15	<p>Тема 14. Соціально-педагогічна віктимологія як складова соціальної педагогіки</p> <p>Поняття і завдання соціально-педагогічної віктимології. Фактори віктимізації, їх характеристика. Реабілітація жертв несприятливих умов соціалізації. Соціально-педагогічна робота з потенційними жертвами несприятливих умов соціалізації.</p>	<p>Лекція 4 год.</p> <p>Семінар 2 год.</p>	2, 4, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 24-29	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти термінологічний словник ключових понять теми. 2. Виділити спільне і відмінне між жертвою соціалізації та жертвою несприятливих умов соціалізації. 3. Визначити несприятливі умови соціалізації, навести приклади (добрати з художніх творів, фільмів, 	15, 16 тиждень

				телепрограм, тощо). <i>Творчі завдання:</i> 1. Зарубіжний і вітчизняний досвід соціально-педагогічної роботи з жертвами несприятливих умов соціалізації. 2 години	
16	Підсумково-узагальнююче заняття	Практичне заняття, 2 год.	24-29	Контрольна робота. Узагальнення вивченого матеріалу. Підведення підсумків. Рефлексія щодо змістового модулю 2.	16 тиждень